

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЯ
«ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ,
НАУЦІ ТА ВИРОБНИЦТВІ»
ПРИСВЯЧЕНУ 100-РІЧЧЮ
ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ВСП
«МУКАЧІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ НУБІП УКРАЇНИ**

**ВСП «МУКАЧІВСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУБІП
УКРАЇНИ»**

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL
ONLINE CONFERENCE
"INNOVATION IN EDUCATION,
SCIENCE AND PRODUCTION".
DEDICATED TO THE 100th
ANNIVERSARY OF THE
ESTABLISHMENT VSP OF
«MUKACHIV PROFESSIONAL
COLLEGE» NUBIP OF UKRAINE**

**САСКАЧЕВАНСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ, САСКАТУН,
КАНАДА**

24-26 листопада 2021 року

м. Київ

УДК: 633.34

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СОЇ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ

Кипила В.Й., викладач-методист

Жеребак П.П., студент IV курсу

ВСП «Мукачівський фаховий коледж НУБіП України»

Соя є основною зернобобовою культурою в світі. Вона є важливою технічною, цінною, продовольчою і кормовою культурою, має велике агротехнічне значення. Зерно містить від 40 до 55 % білків, які легко

засвоюються організмом людини і тварин, до 26 % жирів, близько 30 % вуглеводів і досить значну кількість вітамінів. У золі багато калію, фосфору, кальцію, а також вітамінів. Вона засвоює азот з повітря, залишаючи після себе 60-90 кг/га біологічно фіксованого азоту, очищає поле від бур'янів і є добрим попередником для наступних культур сівозміни. Вона виносить з ґрунту значну кількість поживних речовин, тому потребує збалансованої системи удобрення з урахуванням біології сорту і наявних ґрунтово-кліматичних ресурсів.

Рослини сої, як азотфіксатори, збагачують ґрунт азотом, покращують його структуру. З погляду економічної ефективності соя: 1) забезпечує виробництво найдешевшого рослинного білка; 2) завдяки властивості біологічної фіксації азоту повітря значно зменшує потребу в придбанні та внесенні азотних мінеральних добрив у сільському господарстві; 3) забезпечує одержання екологічно чистої продукції.

Соя – культура широкого використання. Вона здатна не лише збагачувати ґрунт, поповнюючи його біологічний азотний баланс, що робить її цінним попередником для багатьох культур у сівозміні, але й як білково-олійна культура, яка може успішно вирішувати проблему білка та рослинної олії. У світовому землеробстві це найпродуктивніша і найбільш економічно вигідна коротко ротаційна сівозміна.

Економічна сутність великого попиту на сою полягає в тому, що під час переробки однієї тони сої одержують 700 кг соєвого шроту (містить 44-48% білка) і 190 кг соєвої олії. Завдяки цьому площі її посівів значно зросли, протягом останніх двох років в Україні соя висівається більш ніж на 2 млн. га. У світі соя займає 121 млн. га посівних площ. Суттєвий ріст виробництва насіння сої спостерігається і в Україні. За обсягом виробництва Україна займає перше місце в Європі і ввійшла до 9 найбільших країн виробників сої в світі.

В Україні площі посівів сої зросли з 1 млн. 130 тис. га у 2011 р. до 1 млн. 846 тис. га у 2016 р. Важливу роль у підвищенні врожайності сої відіграє система удобрення. Культура досить вимоглива до мінерального живлення, для формування 1 т насіння сої витрачається близько 70–90 кг азоту, 15–20 – фосфору, 30–40 – калію, 8–10 – магнію, 18–21 кг кальцію. Відомо, що надходження елементів живлення впродовж вегетаційного періоду сої відбувається нерівномірно.

Так, від сходів до цвітіння соя засвоює 5,9–6,8% азоту, 4,6–4,7 – фосфору і 7,6– 9,4% калію від загального споживання за вегетацію. Найбільше споживання елементів живлення відбувається під час цвітіння, формування бобів, початку наливання насіння. В цей період вона споживає, відповідно, 57,9–59,7%, 59,4– 64,7 і 66,0–70,0%; від початку наливання зерна до кінця дозрівання – 33,7– 36,3%, 30,6–36,0 і 18,9–26,4%, відповідно.

Максимальна кількість азоту засвоюється у фазі цвітіння та формування бобів, фосфору – на початкових фазах росту (від сходів до гілкування), калію – у фазі формування і наливання бобів. Тому комплексне

вирішення проблеми сталого нарощування виробництва сої в Україні дасть змогу, перш за все, покращити забезпеченість галузей народного господарства цінною сировиною, а також знизити собівартість продукції за рахунок включення в біологічний кругообіг атмосферного азоту, покращити азотний баланс ґрунтів, фітосанітарний стан посівів та значно підвищити продуктивність сівозмін.